

Paragraaf 6 Lokale heffing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de gemeentelijke (lokale) heffingen en belastingen. Hierbij gaat het zowel om de gebonden als de ongebonden heffingen en belastingen. Van gebonden heffingen is het bestedingsdoel wettelijk bepaald, zoals bij de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Van ongebonden heffingen en belastingen is het bestedingsdoel niet wettelijk bepaald, bijvoorbeeld de OZB (onroerendezaakbelasting). De baten en lasten van de ongebonden heffingen en belastingen maken deel uit van het programma Algemene dekking en onvoorzien. De baten en lasten van de gebonden heffingen zijn meegenomen in de betreffende programma's.

De lokale heffingen en belastingen vormen een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. Deels dienen heffingen en belastingen als algemeen dekkingsmiddel voor de gemeentelijke uitgaven, deels ter verrekening van de kosten van de specifieke dienstverlening. Wageningen kent de volgende lokale heffingen en belastingen:

Ongebonden:

- Onroerendezaakbelastingen (OZB)
- Hondenbelasting
- Parkeerbelastingen
- Precariobelasting (bovengronds)
- Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting
- Reclamebelasting

Gebonden:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Leges
- Scheepvaartrechten
- Veergelden
- Begraafrechten
- Marktgelden

De gemeente heeft een kwijtscheldingsbeleid voor de minima. Na het overzicht heffingen en belastingen wordt het kwijtscheldingsbeleid toegelicht.

Heffingen / belastingen 2026

Ongebonden heffingen:

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Gegevens	Percentage 2026	Voorlopig percentage 2027
Eigenaren woningen	0,11068	0,11411
Gebruikers	0,32649	0,33661
Eigenaren niet-woningen	0,40776	0,42040

De tarieven (percentages) voor de OZB werden voorheen voorlopig vastgesteld en later definitief gemaakt. Daarvoor waren er twee raadsvoorstellen benodigd. Vanaf het belastingjaar 2026 worden de belastingverordeningen niet meer tegelijk met de begroting vastgesteld, maar in de laatste raadsvergadering van het jaar. Niet meer voorlopig, maar in één keer goed. Dat maakt dat de tarieven die hier zijn opgenomen nog niet zijn gecorrigeerd naar de resultaten uit de herwaardering Wet WOZ. De tarieven zijn wel aangepast naar de peilaanpassing die de gemeente Wageningen hanteert, zijnde 3,1%. Voor nadere informatie over de OZB verwijzen we naar de Verordening onroerende-zaakbelasting 2027. De definitieve percentages worden vóór 31 december 2026 vastgesteld en gepubliceerd.

Naast de peilaanpassing die wordt berekend in de tarieven, wordt in de begroting ook rekening gehouden met areaaluitbreiding, zowel bij woningen als niet-woningen.

Parkeerbelastingen

De parkeertarieven worden in 2027 geïndexeerd met 3,1%. De uurtarieven worden rekenkundig afgerond op € 0,10, de overige tarieven op € 1,00.

In het Omgevingsprogramma Mobiliteit is opgenomen dat Wageningen in 2027 het gebied met parkeerregulatie uitbreidt. Dit zal effecten hebben op de begroting, maar is nu niet meegenomen. Zodra het college en de raad over de uitbreiding hebben besloten, zal dit financieel worden verwerkt in de Berap Voorjaar 2027.

Reclamebelasting

Het tarief voor reclamebelasting wordt jaarlijks geïndexeerd. De regels hiervoor liggen vast in de Nota indexerende voor planning & control documenten.

Voor 2027 geldt een index van 3,4%.

De tarieven 2027 worden dan voor de Hoogstraat € 853,56 (2026: € 825,49) en voor de overige straten € 640,16 (2026: € 619,11).

Precariobelasting

De tarieven precariobelasting bovengronds worden voor 2027 geïndexeerd met 3,1%. Als basis voor de berekening zijn de niet-afgeronde tarieven van 2026 gebruikt.

Hondenbelasting

Jaarlijks indexeert gemeente de tarieven voor de hondenbelasting. Voor het jaar 2027 bedraagt deze indexatie 3,1 %.

Bij de controle op de hondenbelasting eind 2025 en in 2026 zijn meer dan 200 extra honden aangetroffen. De begroting is daarom aanvullend verhoogd met 200 maal de belasting voor een hond.

De totale baten voor de hondenbelasting zijn daarmee op 2027 geraamd op € 191.686.

Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting

Tarievenoverzicht afgelopen jaren:

2025: € 2,10

2026: € 2,16

De toeristenbelasting wordt verhoogd met de algemene index van 3,1%. Dat leidt tot een nieuw tarief van € 2,23 per persoon per overnachting.

Gebonden heffingen:

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing stijgen in 2027 met de algemene index van 3,1%. In de tabel worden de tarieven voor de eerste set containers per zelfstandige woning vermeld.

Gegevens	Tarief 2026	Tarief 2027
Eenpersoonshuishoudens	270,75	279,15
Meerpersoonshuishoudens	351,98	362,89

De begroting voor de afvalstoffenheffing is in 2027 niet volledig kostendekkend. Om de begroting sluitend te maken, wordt een onttrekking van € 288.000 aan de egalisatiereserve afval voorzien. Gezien de omvang van de reserve betreft dit een beperkte onttrekking.

De reserve wordt bewust grotendeels in stand gehouden, omdat de afvalverwerkingskosten de komende jaren naar verwachting aanzienlijk zullen stijgen. Dit is met name het gevolg van de stapsgewijze verhoging van de afvalstoffenbelasting op restafval en de oplopende CO2-heffing. Hierdoor nemen de lasten naar verwachting toe met circa € 280.000 tot € 310.000 per jaar in 2028 en 2029, gevolgd door een aanvullende stijging van circa € 160.000 in 2030.

Vanaf 2028 wordt de egalisatiereserve ingezet om deze kostenstijgingen gedeeltelijk op te vangen. Hiermee kan de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing voor inwoners worden gedempt en kunnen abrupte tariefstijgingen zoveel mogelijk worden voorkomen.

Rioolheffing

De tarieven voor rioolheffing worden in 2027 geïndexeerd met 3,1%. In de tabel worden de tarieven voor woningen vermeld.

Gegevens	Tarief 2026	Tarief 2027
Eenpersoonshuishouden	136,34	140,57
Tweepersoonshuishouden	163,55	168,62
Meerpersoonshuishouden	190,75	196,66

Leges

De tarieven leges in de hoofdstukken 1, 2 en 3 worden in 2027 met 3,1% geïndexeerd, voor zover het geen tarieven betreft die landelijk worden vastgesteld (zoals reis- en identiteitsdocumenten en rijbewijzen).

Veergelden

De veertarieven worden vanaf 2027 aangepast met als doel de opbrengsten met circa 7 à 8% (€ 50.000) te verhogen. De tariefaanpassing zal per verkeerscategorie verschillen en naar verwachting variëren tussen 0% en 15%. De definitieve 'Verordening op de heffing en de invordering van de veergelden Lexkesveer' wordt in december 2026 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Voor deze voorgestelde tariefaanpassing zijn drie redenen.

1. Ten eerste ontvangt de gemeente Wageningen van de provincie Gelderland een bijdrage in het exploitatietekort van het veer. Aan deze bijdrage is de voorwaarde verbonden dat de gemeente actief onderzoekt welke maatregelen mogelijk zijn om het tekort te beperken.
2. Ten tweede zijn de tarieven sinds 2024 niet meer geïndexeerd; voor enkele categorieën geldt dat de tarieven al gedurende een langere periode ongewijzigd zijn gebleven.
3. Ten derde zijn de exploitatiekosten van het veer gestegen, met name als gevolg van hogere energiekosten. Het veer maakt gebruik van HVO100-brandstof, waarvan de prijs aanzienlijk is toegenomen. Om dezelfde reden heeft het Opheusdense veer zijn tarieven per 1 juli 2026 verhoogd. Met de gemeente Nederbetuwe is afgesproken de tarieven van beide veren zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

Scheepvaartrechten

De tarieven voor scheepvaartrechten worden in 2027 geïndexeerd met 3,1%.

Aanvullend hierop verrekenen we (een deel van) de hogere energiekosten in de tarieven. De 'Verordening op de heffing en de invordering van scheepvaartrechten Wageningen 2027' wordt in december 2026 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Begraafrechten

De tarieven in de verordening begraafrechten worden in 2027 geïndexeerd met 3,1 %.

Medio 2026 wordt de exploitatie van de begraafplaats nader bekeken. Zo nodig leidt dit tot een nadere aanpassing van de tarieven of tot een apart voorstel aan de raad. De definitieve 'Verordening op de heffing en de invordering van begraafrechten Wageningen 2027' wordt in december 2026 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Marktgelden

De tarieven voor de marktgelden worden in 2027 geïndexeerd met 3,1%.

Aanvullend hierop verrekenen we (een deel van) de hogere energiekosten in de tarieven. De 'Verordening op de heffing en de invordering van marktgeld Wageningen 2027' wordt in december 2026 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente voert een actief en maximaal kwijtscheldingsbeleid voor inwoners met een minimum inkomen. Kwijtschelding wordt verleend op basis van een inkomen van maximaal 100% van de bijstandsnorm. Kwijtschelding wordt in 2027 verleend voor de afvalstoffenheffing (begroot € 249.000), de rioolheffing (begroot € 125.000) en de hondenbelasting (1e hond, begroot € 9.000). Daarnaast kunnen minima in aanmerking komen voor vergoeding van de legeskosten van identiteitsbewijzen (begroot € 4.000). Naar verwachting zullen circa 800 huishoudens gebruik maken van de kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, 100 huishoudens van de kwijtschelding hondenbelasting en 50 huishoudens van de kwijtschelding leges reisdocumenten.

Voor ondernemers als natuurlijke persoon bestaat onder bepaalde voorwaarden ook de mogelijkheid kwijtschelding te krijgen voor de genoemde heffingen en belastingen.

Kostendekkendheid heffingen

Voor de gebonden heffingen mag een gemeente niet meer dan de haar gemaakte kosten doorrekenen in de tarieven. Wageningen streeft naar een kostendekking van 100% per heffing. De kosten van de kwijtschelding mogen hierbij meegerekend worden.

Voor toerekening van de overhead geldt het volgende: de directe uren worden verhoogd met een opslagpercentage. Het opslagpercentage wordt bepaald door de verhouding indirecte/directe kosten van de totale apparaatskosten. Het opslagpercentage voor 2027 bedraagt 85%.

Bedragen (x € 1.000)	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Veergelden	Begraafrechten	Marktgelden	Scheepvaartrechten
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	5.150	2.642	285	610	52	411
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	90	-	-	19	-	10
Netto kosten taakveld	5.060	2.642	285	591	52	401
Overhead incl. (omslag) rente	314	340	531	204	59	190
BTW	887	295	-	-	-	-
Totaal toe te rekenen kosten	6.261	3.277	816	795	111	590
Opbrengst heffingen	5.951	3.277	811	795	78	391
Dekking	95%	100%	100%	100%	70%	66%

Kostendekkendheid leges

Voor de leges geldt eveneens dat de gemeente over de verordening in zijn geheel niet meer dan de door haar gemaakte kosten mag doorberekenen in de tarieven. Hieronder geven we de kostendekkendheid per hoofdstuk aan.

Volledige omschrijving per hoofdstuk:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening
- Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet
- Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening					
Paragraaf 1.1 - Burgerlijke stand	1.470	43.622	37.080	65.007	79%
Paragraaf 1.2 - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	301.967	192.472	163.612	566.680	86%
Paragraaf 1.3 - Rijbewijzen	44.793	66.353	56.404	135.887	81%
Paragraaf 1.4 - Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	3.100	26.031	22.128	54.424	106%
Paragraaf 1.5 - Bestuursstukken					
Paragraaf 1.6 - Vastgoedinformatie					
Paragraaf 1.7 - Overige publiekszaken	5.711	8.091	6.877	16.950	82%
Paragraaf 1.8 - Gemeentearchief		303	257	66	12%
Paragraaf 1.9 - Bijzondere wetten		46.496	39.520	118.315	138%
Paragraaf 1.10 - Diversen					
Totaal hoofdstuk 1	357.041	383.368	325.878	957.329	90%
Hoofdstuk 2 - Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning					
Paragraaf 2.1 - Algemene bepalingen		7.721	6.563	11.203	78%
Paragraaf 2.2 - Voorfase					
Paragraaf 2.3 - Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	918.275	204.223	173.589	1.456.594	112%
Paragraaf 2.4 - Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	89.716	4.420	3.757	14.340	15%
Paragraaf 2.5 - Milieubelastende activiteiten					
Paragraaf 2.6 - Lozingsactiviteiten					
Paragraaf 2.7 - Aanlegactiviteiten	21.110	821	698	3.270	14%
Paragraaf 2.8 - Overige activiteiten					
Paragraaf 2.9 - Maatwerkvoorschriften					
Paragraaf 2.10 - Gelijkwaardigheid					
Paragraaf 2.11 - Overige tarieven					
Paragraaf 2.12 - Modaliteiten	253.317	15.450	13.131	93.202	33%
Paragraaf 2.13 - Vermindering					
Paragraaf 2.14 - Teruggaaf				-12.629	
Totaal hoofdstuk 2	1.282.418	232.635	197.738	1.565.980	91%
Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn					
Paragraaf 3.1 - Horeca		14.436	12.270	23.367	87%
Paragraaf 3.2 - Seksbedrijven					
Paragraaf 3.3 - Winkeltijdenwet					
Paragraaf 3.4 - Organiseren evenement					
Paragraaf 3.5 - Standplaatsen					

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Paragraaf 3.6 - Huisvestingswet 2014					
Paragraaf 3.7 - In dit hoofdstuk niet benoemd besluit					
Totaal hoofdstuk 3		14.436	12.270	23.367	87%
Totaal	1.639.459	630.439	535.886	2.546.676	91%

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Kostendekking Hoofdstuk 1	357.041	383.368	325.878	957.329	90%
Kostendekking Hoofdstuk 2	1.282.418	232.635	197.738	1.565.980	91%
Kostendekking Hoofdstuk 3		14.436	12.270	23.367	87%
Kostendekking totale tarieventabel	1.639.459	630.439	535.886	2.546.676	91%

Opbrengsten lokale heffingen

De geraamde opbrengsten van de heffingen en belastingen zijn als volgt:

Programma	Opbrengt (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
2	Veergelden	726	725	775
2	Parkeerbelasting	1.455	1.405	1.547
2	Marktgelden	60	75	78
2	Scheepvaartrechten	403	388	391
2	Begraafrechten	640	761	795
2	Afvalstoffenheffing	5.844	5.836	6.059
2	Rioolheffing	3.101	3.179	3.277
3	OZB	15.279	15.843	16.469
3	Hondenbelasting	157	166	192
3	Toeristenbelastingen	273	271	279
3	Precariobelastingen	108	64	66
3	Reclamebelasting	145	152	157
1, 2 en 3	Leges	3.099	2.315	2.410
Totaal		31.292	31.180	32.496

Belastingdruk

Er zijn verschillende organisaties die de ontwikkeling van de lokale lasten volgen. Een van de meest neutrale en consistente onderzoeken is het jaarlijkse onderzoek van het Centrum onderzoek economie van de lagere overheden (Coelo). Een uitleg van de berekening en de uitkomsten van de onderzoeken zijn hier te vinden: <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2026/bijlagen-2026-en-databestanden/>

De berekening van de woonlasten is niet gelijk aan de berekening van de belastingcapaciteit in paragraaf 1 Weerstandsvermogen & risicobeheersing. In de berekening van het Coelo wordt de gemiddelde WOZ waarde berekend op uitsluitend koopwoningen. De gemeente Wageningen heeft relatief veel huur- en studentenwoningen. Doordat de WOZ-waarde van de huurwoningen over het algemeen lager ligt dan de gemiddelde WOZ-waarde van alleen koopwoningen leidt de berekening van de belastingcapaciteit tot een andere (lagere) waarde.

Voor een meerpersoonshuishouden waarvan de bewoners tevens eigenaar van de woning zijn, komt Wageningen in de Atlas van de lokale lasten 2026 (versie 14 april 2026, geraadpleegd op 8

gemeente **Wageningen**

juli 2026) van het COELO binnen de provincie Gelderland op de 36e plaats van de 51 gemeenten. Dit betekent dat Wageningen relatief hoge woonlasten heeft, maar in verhouding iets minder duur is geworden dan andere gemeenten. Voor de provincie Gelderland ziet de tabel er als volgt uit:

Rangnummer Gelderland	Gemeente	€ per huishouden	Rangnummer landelijk
1	Aalten	€ 774	3
2	Putten	€ 837	7
3	Nijkerk	€ 849	9
4	Zutphen	€ 930	33
5	Oost Gelre	€ 930	34
6	Doetinchem	€ 933	37
7	Duiven	€ 944	46
8	Nunspeet	€ 956	56
9	Wijchen	€ 974	68
10	Elburg	€ 978	72
11	Harderwijk	€ 983	74
12	Ede	€ 985	77
13	Oldebroek	€ 990	80
14	Winterswijk	€ 994	83
15	Lochem	€ 1.015	99
16	Overbetuwe	€ 1.026	108
17	Epe	€ 1.033	115
18	Scherpenzeel	€ 1.033	116
19	Berg en Dal	€ 1.033	117
20	Zevenaar	€ 1.036	122
21	Barneveld	€ 1.038	126
22	Apeldoorn	€ 1.039	127
23	Heumen	€ 1.043	131
24	Oude IJsselstreek	€ 1.051	144
25	Montferland	€ 1.084	177
26	Bronckhorst	€ 1.092	186
27	Druten	€ 1.094	188
28	Berkelland	€ 1.096	192
29	Tiel	€ 1.106	201
30	Beuningen	€ 1.129	219
31	West Maas en Waal	€ 1.132	220
32	Maasdriel	€ 1.132	221
33	Ermelo	€ 1.148	232
34	Heerde	€ 1.153	235
35	Neder-Betuwe	€ 1.164	243
36	Wageningen	€ 1.183	254
37	Nijmegen	€ 1.200	262
38	Voorst	€ 1.202	263
39	Arnhem	€ 1.205	264
40	Lingewaard	€ 1.214	269
41	Culemborg	€ 1.222	273
42	Rheden	€ 1.234	282
43	Westervoort	€ 1.234	284
44	Zaltbommel	€ 1.250	289
45	Brummen	€ 1.291	301

Rangnummer Gelderland	Gemeente	€ per huishouden	Rangnummer landelijk
46	Doesburg	€ 1.314	308
47	Buren	€ 1.345	314
48	Hattem	€ 1.397	324
49	West Betuwe	€ 1.498	330
50	Renkum	€ 1.512	331
51	Rozendaal	€ 1.559	335

Landelijke woonlastenpositie

In onderstaande grafiek is op basis van de gegevens van het Coelo (<https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2026/bijlagen-2026-en-databestanden/> versie 14-04-2026, geraadpleegd op 8-7-2026) de positie van Wageningen weergegeven op de landelijke ranglijst ten opzichte van het aantal gemeenten. Hoe hoger de rang hoe hoger de woonlasten ten opzichte van andere gemeenten. Wageningen neemt voor 2026 positie 254 in van de 342 gemeenten in Nederland. De relatieve positie van de Gemeente Wageningen is in de laatste jaren dalend.

